

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 14ης Σεπτεμβρίου 1994

για την απαγόρευση της πενταχλωροφαινόλης (PCP) που κοινοποιήθηκε από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας

(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(94/783/EK)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

(2) Η οδηγία 91/173/ΕΟΚ

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 100 Α παράγραφος 4,

Εκτιμώντας τα εξής:

I. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Το κοινοποιηθέν μέτρο

Στις 2 Αυγούστου 1991, η Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας γνωστοποίησε στην Επιτροπή την απόφαση της Γερμανίας, που βασιζόταν στις διατάξεις του άρθρου 100 Α παράγραφος 4 της συνθήκης (ΕΚ), να εξακολουθήσει να εφαρμόζει τις εθνικές διατάξεις που διέπουν την πενταχλωροφαινόλη (PCP) αντί της οδηγίας 91/173/ΕΟΚ του Συμβουλίου (1).

Οι εν λόγω διατάξεις αναγκαστικού δικαίου απορρέουν από τον κανονισμό της 12ης Δεκεμβρίου 1989 για την απαγόρευση της πενταχλωροφαινόλης (Pentachlorophenolverbotsverordnung) (2) και ισχύουν από τις 23 Δεκεμβρίου 1989.

Σύμφωνα με τον κανονισμό αυτό, απαγορεύονται η παρασκευή, η διάθεση στην αγορά και η χρήση της πενταχλωροφαινόλης, των αλάτων και των ενώσεών της, των παρασκευασμάτων που περιέχουν τις ουσίες αυτές σε αναλογία μεγαλύτερη από 0,01 % καθώς και των προϊόντων που, μετά από κατεργασία με τα παρασκευάσματα, περιέχουν τις συγκεκριμένες ουσίες σε συγκέντρωση μεγαλύτερη από 5mg/kg (ppm). Κατά παρέκκλιση των διατάξεων αυτών, οι αρμόδιες αρχές δύνανται να επιτρέπουν τη χρήση των εν λόγω ουσιών, παρασκευασμάτων και προϊόντων ως μέσων συνθέσεως ή υποπροϊόντων ή εφόσον αυτά προορίζονται αποκλειστικά για ερευνητικούς σκοπούς ή επιστημονικά πειράματα ή εφόσον καταστρέφονται χωρίς βλαβερές συνέπειες.

Η οδηγία 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 27ης Ιουλίου 1976 περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν περιορισμούς στην κυκλοφορία στην αγορά και στη χρήση ορισμένων επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων (3), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 94/27/ΕΚ (4), προβλέπει την απαγόρευση και τον περιορισμό της χρήσεως ορισμένων επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων.

Η οδηγία 91/173/ΕΟΚ που τροποποίησε για ενάτη φορά την οδηγία 76/769/ΕΟΚ απαγορεύει τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση της πενταχλωροφαινόλης καθώς και των αλάτων και εστέρων της σε ουσίες και παρασκευάσματα σε συγκέντρωση ίση ή μεγαλύτερη προς 0,1% κατά μάζα. Προβλέπονται όμως τέσσερις παρεκκλίσεις της απαγόρευσης αυτής. Η πενταχλωροφαινόλη και οι ενώσεις της επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται σε βιομηχανικές μεθόδους, κυρίως:

- για την επεξεργασία του ξύλου·
- για τον εμποτισμό ινών και δαρέων κλωστούφαντουργικών προϊόντων·
- ως μέσα σύνθεσης ή/και μεταποίησης σε βιομηχανικές διεργασίες·
- για επιτόπια αποκατάσταση κτιρίων ιστορικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος (κατόπιν εγκρίσεως από το οικείο κράτος μέλος κατά περίπτωση).

Σε όλες τις περιπτώσεις, η ολική περιεκτικότητα σε εξαχλωροδιβενζο-π-διοξίνη της PCP που χρησιμοποιείται αυτούσια ή ως συστατικό των παρασκευασμάτων τα οποία χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο των προαναφερόμενων παρεκκλίσεων, πρέπει να είναι χαμηλότερη από 4 ppm.

(1) ΕΕ αριθ. L 85 της 5. 4. 1991, σ. 34.

(2) BGBl. I 1989, σ. 2235.

(3) ΕΕ αριθ. L 262 της 27. 9. 1976, σ. 201.

(4) ΕΕ αριθ. L 188 της 22. 7. 1994, σ. 1.

Οι παραπάνω παρεκκλίσεις υπόκεινται σε επανεξέταση σε συνάρτηση με την εξέλιξη των γνώσεων και των τεχνικών το αργότερο εντός τριών ετών από την εφαρμογή της οδηγίας. Τα κράτη μέλη όφειλαν να θέσουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την οδηγία το αργότερο την 1η Ιουλίου 1992.

Η οδηγία εκδόθηκε από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία, στις 21 Μαρτίου 1991, βάσει του άρθρου 100 Α της συνθήκης.

(3) Οι γνωμοδοτήσεις

Η δεξαίωση παραλαβής της γερμανικής κοινοποίησης της 2ας Αυγούστου 1991 εστάλη στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Γερμανίας στις 18 Νοεμβρίου 1991.

Η κοινοποίηση της Γερμανίας διαβιβάσθηκε στα υπόλοιπα κράτη μέλη για γνωμοδότηση. Η Επιτροπή έλαβε γνωμοδοτήσεις από την Ελλάδα, την Ιταλία, τη Γαλλία, το Βέλγιο και τη Δανία.

Η Ελλάδα θεωρεί ότι η οδηγία 91/173/ΕΟΚ εξασφαλίζει ικανοποιητικό βαθμό προστασίας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος και ότι το γερμανικό μέτρο θα είχε ως αποτέλεσμα την παρακώλυση των ενδοκοινοτικών συναλλαγών.

Η Ιταλία διατυπώνει αρνητική γνώμη επί της προσφυγής στο άρθρο 100 Α παράγραφος 4 στην περίπτωση της οδηγίας 91/173/ΕΟΚ. Ειδικότερα, οι ιταλικές αρχές θεωρούν ότι η επιβαλλόμενη οριακή τιμή για τα κατάλοιπα πενταχλωροφαινόλης στα προϊόντα, δηλαδή τα 5 mg/kg, θα είχε αρνητικές επιπτώσεις στις εισαγωγές δερματινών ειδών ιταλικής προελεύσεως, χωρίς ταυτόχρονα να παρέχει πρόσθετη προστασία στον άνθρωπο και στο περιβάλλον.

Η Γαλλία αμφισβητεί επίσης την προσφυγή στο συγκεκριμένο άρθρο, προκειμένου για την πενταχλωροφαινόλη. Η εν λόγω προσφυγή δεν θεωρείται επαρκώς δικαιολογημένη και θα ζημίωνε σοβαρά τόσο τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές όσο και τις σχέσεις της Κοινότητας με ορισμένες τρίτες χώρες.

Το Βέλγιο δεν αμφισβητεί την προσφυγή στο άρθρο αυτό της συνθήκης αλλά θεωρεί ότι η οριακή τιμή, την οποία καθόρισαν οι γερμανικές αρχές για τα κατάλοιπα πενταχλωροφαινόλης, θα μπορούσε να δημιουργήσει προβλήματα με ορισμένα προϊόντα.

Η Δανία επικροτεί το γερμανικό μέτρο.

(4) Η απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 1992

Με την απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 1992, η Επιτροπή επιβεβαίωσε το γερμανικό κανονισμό της 12ης Δεκεμβρίου 1989, σύμφωνα με τον οποίο απαγορεύονται η παρασκευή, η διάθεση στην αγορά και η χρήση της πενταχλωροφαινόλης, των αλάτων και των ενώσεών της, των παρασκευασμάτων που περιέχουν

τις ουσίες αυτές σε αναλογία μεγαλύτερη από 0,01 % καθώς και των προϊόντων που, μετά από κατεργασία με τα παρασκευάσματα, περιέχουν τις συγκεκριμένες ουσίες σε συγκέντρωση μεγαλύτερη από 5 mg/kg (ppm).

(5) Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και η συνέχεια που θα δοθεί

Μετά από προσφυγή ακυρώσεως, την οποία κατέθεσε η Γαλλική Δημοκρατία, το Δικαστήριο, με την απόφασή του της 17ης Μαΐου 1994 ⁽¹⁾, ακύρωσε την παραπάνω απόφαση της Επιτροπής με το αιτιολογικό ότι δεν τηρήθηκε η υποχρέωση αιτιολόγησης, την οποία επιβάλλει το άρθρο 190 της συνθήκης ΕΚ, χωρίς να αποφανθεί επί των υπολοίπων λόγων της προσφυγής.

Με επιστολή της 18ης Μαΐου 1994 η Γερμανία επιβεβαίωσε τη βούλησή της να εξακολουθήσει να εφαρμόζει τη γερμανική ρύθμιση, διευκρινίζοντας όμως ότι ο κανονισμός του 1989 κωδικοποιήθηκε εν τω μεταξύ σε δύο κανονισμούς: ο πρώτος περιλαμβάνει τις διατάξεις που αφορούν την παραγωγή και τη χρήση της PCP (κανονισμός της 26/10/93, BGBl.I της 30ής Οκτωβρίου 1993, παράρτημα4, σ. 1782) ενώ ο δεύτερος εκείνες που αφορούν τη διάθεση στην αγορά (κανονισμός της 14ης Οκτωβρίου 1993, BGBl.I της 20ής Οκτωβρίου 1993, σ. 1720). Η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει την επιστημονική συνδρομή ενός εμπειρογνώμονα διεθνούς κύρους, του Καθ. κ. Rappe, Καθηγητή στο Ινστιτούτο Περιβαλλοντικής Χημείας του Πανεπιστημίου της Umea της Σουηδίας, ο οποίος υπέβαλε την έκθεσή του στην Επιτροπή.

II. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

(6) Πενταχλωροφαινόλη

Η πενταχλωροφαινόλη είναι συνθετική χημική ουσία, αναγνωρισμένη ως επικίνδυνη για τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Η ταξινόμηση και επισήμανσή της έχουν εναρμονιστεί σε κοινοτικό επίπεδο σύμφωνα με την οδηγία 67/548/ΕΟΚ του Συμβουλίου ⁽²⁾, όπως τροποποιήθηκε για έβδομη φορά από την οδηγία 92/32/ΕΟΚ ⁽³⁾, και έχουν ως εξής:

— ταξινομείται ως καρκινογόνος της κατηγορίας 3, δηλαδή ουσία με ανησυχητική δράση στον άνθρωπο λόγω πιθανής καρκινογένεσης, η οποία όμως δεν μπορεί να αξιολογηθεί επαρκώς με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία — από έγκυρες μελέτες σε ζώα έχουν προκύψει στοιχεία αλλά αυτά δεν αρκούν για την κατάταξη της ουσίας στη δεύτερη κατηγορία καρκινογόνων ουσιών· επισημαίνεται με τη φράση κινδύνου «R40: ουσία που μπορεί να έχει ανεπανόρθωτες επιδράσεις»,

⁽¹⁾ Υπόθεση C-41/93, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, I-1829.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. 196 της 16. 8. 1967, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 154 της 5. 6. 1992, σ. 1.

- ταξινομείται ως πολύ τοξική μέσω της εισπνοής και επισημαίνεται με τη φράση κινδύνου «R26: πολύ τοξική μέσω της εισπνοής»,
- ταξινομείται ως τοξική από του δέρματος και μέσω της κατάποσης και επισημαίνεται με τη φράση κινδύνου «R24/25: τοξική από του δέρματος και μέσω της κατάποσης»,
- ταξινομείται ως ερεθιστική για τα μάτια, το αναπνευστικό σύστημα και το δέρμα και επισημαίνεται με τη φράση κινδύνου «R36/37/38: ερεθιστική για τα μάτια, το αναπνευστικό σύστημα και το δέρμα»,
- ταξινομείται ως επικίνδυνη για το περιβάλλον και επισημαίνεται με τη φράση κινδύνου «R50: πολύ τοξική για τους υδρόβιους οργανισμούς»,
- ταξινομείται ως επικίνδυνη για το περιβάλλον και επισημαίνεται με τη φράση κινδύνου «R53: μπορεί να έχει μακροπρόθεσμα δυσμενείς επιπτώσεις στο υδάτινο περιβάλλον».

Με βάση τα κριτήρια της τοξικότητας, της σταθερότητας στη διάσπαση και της βιοσυσσωρεύσης, η PCP συμπεριελήφθη στον κατάλογο I της οδηγίας 76/464/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 4ης Μαΐου 1976 περί ρυπάνσεως που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες που εκχέονται στο υδάτινο περιβάλλον της Κοινότητας⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 91/692/ΕΟΚ⁽²⁾. Για να εξαλειφθεί η ρύπανση των διαφόρων τμημάτων του υδάτινου περιβάλλοντος που θα μπορούσαν να πληγούν από την απόρριψη PCP, καθορίστηκαν οριακές τιμές με την οδηγία 86/280/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1986 σχετικά με τις οριακές τιμές και τους ποιοτικούς στόχους για τις απορρίψεις ορισμένων επικίνδυνων ουσιών που υπάγονται στον κατάλογο I του παραρτήματος της οδηγίας 76/464/ΕΟΚ⁽³⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 91/692/ΕΟΚ.

Η πενταχλωροφαινόλη περιέχει επικίνδυνες ξένες προσμίξεις, κυρίως πολυχλωρο-διβενζο-διοξίνες σε ποσοστό έως 0,1% και πολυχλωριωμένες φαινοξυ-φαινόλες σε ποσοστό 1 έως 5%. Η PCP αυτή καθεαυτή και οι παραπάνω προσμίξεις της ευθύνονται για την καθημερινή έκλυση διοξινών στο περιβάλλον. Οι διοξίνες εκλύονται όταν τα προϊόντα που έχουν υποστεί κατεργασία με PCP εκτίθενται στο ηλιακό φως και όταν, στο τέλος του κύκλου ζωής τους, αποτεφρώνονται. Πηγή διοξινών αποτελεί επίσης η PCP που απαντά στις ιλύες καθαρισμού λυμάτων.

Η PCP χρησιμοποιείται ως:

- μέσο επεξεργασίας του ξύλου (μυκητοκτόνος δράση και παράγοντας κατά των ευρωτομυκήτων),
- μέσο εμποτισμού των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων βιομηχανικής χρήσεως (μυκητοκτόνος δράση),
- δακτυριοκτόνο στη θυροδεξιά και στη βιομηχανία χαρτοπολτού,
- αποστειρωτικό εδάφους,
- μαλακιοκτόνο κατά τον καθαρισμό των βιομηχανικών λυμάτων, ιδίως των ψυκτικών υδάτων.

Λόγω της τοξικότητάς της, η PCP υπόκειται σε διαφόρους περιορισμούς σε περισσότερες από 30 χώρες.

III. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΠΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

- (7) Η Γερμανία, όπως και τα άλλα κράτη μέλη, ανησυχεί ιδιαίτερα για τις τοξικές επιδράσεις της PCP στην υγεία του ανθρώπου και στο υδάτινο περιβάλλον καθώς και για το μερίδιο της PCP στις διοξίνες που διαχέονται στο περιβάλλον.

A) Προστασία της υγείας από τις άμεσες επιδράσεις της PCP

Η πενταχλωροφαινόλη δημιουργεί ειδικό υγειονομικό πρόβλημα στη Γερμανία, εξαιτίας του γεγονότος ότι η χώρα αυτή υπήρξε στο παρελθόν παραγωγός και χρήστης της ουσίας. Μέχρι το 1985, η Γερμανία ήταν ο μεγαλύτερος παραγωγός πενταχλωροφαινόλης: για παράδειγμα, η πρώτη γερμανική εταιρεία παραγωγής παρήγε το 1978 4 503 τόνους, που αντιπροσωπεύουν ποσότητα τριπλάσια της συνολικής χρησιμοποιούμενης σήμερα στην Κοινότητα.

Ένα μέρος της παραγωγής αυτής απορροφήθηκε από τη Γερμανία και, επιπλέον, χρησιμοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό στο εσωτερικό των κατοικιών.

Η χρήση όμως της ουσίας αυτής στο εσωτερικό των κατοικιών δημιουργεί δυνάμει κινδύνους για την υγεία του ανθρώπου. Λόγω αυτής της σημαντικής παραγωγής και του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιήθηκε η PCP, ο πληθυσμός της Γερμανίας εξακολουθεί να εκτίθεται σε ασυνήθιστα υψηλές δόσεις PCP⁽⁴⁾.

B) Προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος

Η PCP είναι μια ουσία που προκαλεί το θάνατο ορισμένων υδρόβιων οργανισμών σε χαμηλότερες συγκεντρώσεις στο νερό, της τάξεως του 0,1 μg/l. Πριν απαγορευθεί η PCP, η συγκέντρωσή της στα υδατορρέυματα της Γερμανίας υπερέβαινε γενικά την τιμή αυτή ενώ, σήμερα, τα περισσότερα από τα εν λόγω υδατορρέυματα παρουσιάζουν συγκεντρώσεις κάτω του 0,1 μg/l. Αν η οδηγία 91/173/ΕΟΚ μεταφερόταν αυτούσια στο εθνικό δίκαιο της Γερμανίας και λαμβανομένων υπόψη του βιομηχανικού ιστού και των δραστηριοτήτων που συνδέονται με την PCP στη χώρα, θα υπήρχε κίνδυνος να σημειωθεί εκ νέου υπέρβαση της κατώτατης τιμής που είχε διαπιστωθεί πριν από την απαγόρευση της PCP. Οι συγκεντρώσεις στα υδατορρέυματα που γειτνιάζουν με τα εργοστάσια στα οποία χρησιμοποιείται PCP, θα μπορούσαν να αυξηθούν, φθάνοντας σ' ένα επίπεδο μεταξύ 300 και 400 μg/l. Στην υποθετική σε αυτή περίπτωση, θα υπήρχε άλλωστε το ενδεχόμενο οι συγκεντρώσεις στα

(1) ΕΕ αριθ. L 129 της 18. 5. 1976, σ. 23.

(2) ΕΕ αριθ. L 377 της 31. 12. 1991, σ. 48.

(3) ΕΕ αριθ. L 181 της 4. 7. 1986, σ. 16.

(4) Ο γερμανικός προβληματισμός σχετικά με τη χρήση προϊόντων επεξεργασίας ξύλου με βάση την PCP στο εσωτερικό των κατοικιών κατεδείχθη κατά τη δικαστική διαδικασία που εκκρεμεί από το 1984 στη Φρανκφούρτη. Περισσότερα από 3 000 άτομα έχουν στραφεί κατά των υπευθύνων των επιχειρήσεων που διέδεσαν στην αγορά τα προϊόντα τα οποία προκάλεσαν διαταραχές της υγείας των θυμάτων.

υπόγεια ύδατα που χρησιμοποιούνται για ύδρευση (ποσοστό περίπου 72% του συνόλου του ποσίου νερού) να επανυπερθούν και πάλι την κατώτατη τιμή του 0,1μg/l.

Συμπερασματικά, οι ειδικές συνθήκες παραγωγής και χρήσης της PCP, που επικρατούσαν στο παρελθόν στη Γερμανία, εξακολουθούν να συνιστούν απειλή για το υδάτινο περιβάλλον.

Γ) Προστασία της υγείας και του περιβάλλοντος από τις διοξίνες

α) η ιδιοτυπία των διοξινών

Η πενταχλωροφαινόλη συνιστά πρόβλημα λόγω της στενής σχέσης που τη συνδέει με τις διοξίνες. Κατά την παραγωγή PCP πράγματι, είτε με καταλυτική χλωρίωση της φαινόλης είτε με αλκαλική υδρόλυση του εξαχλωρο-βενζολίου, συντίθενται και ορισμένα παραπροϊόντα ή ξένες προσμείξεις, μεταξύ των οποίων διοξίνες (0,1%).

Διοξίνες σχηματίζονται επίσης κατά την καύση σε υψηλή θερμοκρασία οργανικών υλών που περιέχουν χλώριο: αυτό συμβαίνει κατά την αποτέφρωση των προϊόντων που περιέχουν PCP.

Από την άλλη πλευρά, έκλυση διοξινών στο περιβάλλον προκαλείται και από σειρά βιομηχανικών και οικιακών διεργασιών.

Οι διοξίνες συσσωρεύονται στα ιζήματα των ποταμών και των ωκεανών, όπου προσλαμβάνονται από τα ψάρια. Συσσωρεύονται επίσης στο έδαφος, όπου προσλαμβάνονται άμεσα ή έμμεσα από τα φυτά και τα ζώα.

Ο άνθρωπος έρχεται σε επαφή με τις διοξίνες μέσω της κατανάλωσης τροφίμων.

Ορισμένες διοξίνες είναι πολύ τοξικές και προκαλούν καρκίνο.

β) Η παρουσία διοξινών στη Γερμανία

Η Γερμανία και άλλες βιομηχανικές χώρες θεωρούσαν ανέκαθεν ότι μεταξύ των αιτιών καρκίνου στον άνθρωπο, όπως και στα ζώα, μπορεί να είναι η επαφή με τις διοξίνες.

Το πρόβλημα των διοξινών θεωρείται ιδιαίτερα σοβαρό στη χώρα αυτή, όπου η μέση αναλογία απορρόφησης από τον άνθρωπο ανέρχεται σε 1,3pg/kg βάρους σώματος ημερησίως ενώ σε ορισμένες ομάδες του πληθυσμού, π.χ. τα βρέφη, φθάνει τα 180 pg/kg βάρους σώματος ημερησίως.

Μια πρόσφατη μελέτη, που πραγματοποιήθηκε από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας το 1989 σε 12 ευρωπαϊκές χώρες και είχε ως θέμα τα επίπεδα ορισμένων διοξινών στο μητρικό γάλα, έδειξε ότι οι μεγαλύτερες συγκεντρώσεις διοξινών παρατηρούνται στο Βέλγιο, στη Γερμανία, στις Κάτω Χώρες και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Οι συγκεντρώσεις που διαπιστώθηκαν στη Γερμανία άρχισαν να μειώνονται μετά την απαγόρευση της PCP.

Το υψηλό επίπεδο της συγκέντρωσης διοξινών στο μητρικό γάλα στη Γερμανία επιβεβαιώθηκε από άλλες, συγκριτικές μελέτες με θέμα την παρουσία διοξινών στις ιλύες καθαρισμού λυμάτων (η μελέτη

πραγματοποιήθηκε το 1989 στη Γερμανία, στην Ελβετία και στη Σουηδία) καθώς και στα λιπάσματα λιπαματοποίησης που χρησιμοποιούνται στην κτηνοτροφία.

Οι υψηλές συγκεντρώσεις διοξινών στη Γερμανία φαίνεται να οφείλονται σε ορισμένους ειδικούς παράγοντες. Η Γερμανία είναι μία από τις χώρες με τη μεγαλύτερη βιομηχανική ανάπτυξη και πυκνότητα πληθυσμού στην Κοινότητα. Αυτό σημαίνει ότι εκτός από την PCP, υπάρχει εκεί σημαντικός αριθμός άλλων πηγών διοξινών, όπως οι αποτεφρωτήρες αστικών απορριμμάτων, οι εγκαταστάσεις καύσης αποβλήτων, τα εργοστάσια χαλυβουργίας και οι εγκαταστάσεις που συνδέονται με τη μεταλλουργία, ο υψηλός βαθμός κατανάλωσης καυσίμων κινήσεως, η μαζική χρήση των ιλύων καθαρισμού λυμάτων, ο αριθμός των εγκαταστάσεων ανακύκλωσης αποβλήτων κ.λπ.

Το πρόβλημα των διοξινών στη Γερμανία εντείνεται από άλλους τοπικούς παράγοντες. Πρόκειται για τις κλιματολογικές συνθήκες, που διευκολύνουν (λόγω του χιονιού) τη μεταφορά των διοξινών στον ατμοσφαιρικό αέρα (όπου προστίθενται εκείνες που προέρχονται από διάφορες περιοχές της γερμανικής μεθορίου), στο έδαφος και στα ύδατα. Οι διατροφικές συνήθειες του γερμανικού λαού μπορεί επίσης να συντελούν στην αυξημένη παρουσία διοξινών.

Δεν υπάρχει διεθνής συναίνεση σχετικά με το επίπεδο προστασίας του πληθυσμού από τις διοξίνες. Ορισμένες χώρες και ορισμένοι διεθνείς οργανισμοί έχουν καθορίσει επίπεδο προστασίας για τον άνθρωπο, παρεκκρίνοντας τα αποτελέσματα των δοκιμών σε ζώα με τη βοήθεια πολλών συντελεστών ασφαλείας. Από τα παραδείγματα που ακολουθούν φαίνεται η διαφορά μεταξύ των αποδεκτών ημερησίων δόσεων (ADI) που έχουν καθορίσει διάφορες βιομηχανικές χώρες:

— Γερμανία	1pg/kg βάρους σώματος/ημέρα,
— Ηνωμένο Βασίλειο	1pg/kg βάρους σώματος/ημέρα,
— Κάτω Χώρες	4pg/kg βάρους σώματος/ημέρα,
— Σκανδιναβικές χώρες	0 έως 5pg/kg βάρους σώματος/ημέρα,
— Καναδάς	10pg/kg βάρους σώματος/ημέρα,
— Ευρωπαϊκή Ένωση	δεν έχει καθοριστεί τιμή.

Ανεξάρτητα από την τιμή της αποδεκτής ημερησίας δόσης, η οποία κυμαίνεται μεταξύ 0 και 10pg/kg βάρους σώματος/ημέρα, είναι σαφές ότι στη Γερμανία απαιτούνται μέτρα για την προστασία ορισμένων ομάδων του πληθυσμού, οι οποίες εκτίθενται σε τιμές 180 pg/kg βάρους σώματος/ημέρα. Η Επιτροπή θεωρεί εδύο την επιθυμία των γερμανικών αρχών να περιορίσουν το επίπεδο έκθεσης ορισμένων ομάδων υψηλού κινδύνου του πληθυσμού.

γ) Η γερμανική πολιτική για την καταπολέμηση των διοξινών.

Οι γερμανικές αρχές αντέδρασαν ενόπιον αυτής της ιδιαίτερης κατάστασης, καταρτίζοντας ένα ολόκληρο νομοθετικό πρόγραμμα για τον έλεγχο των πηγών εκπομπής διοξινών.

Οι εκπομπές διοξινών από τους αποτεφρωτήρες αστικών απορριμμάτων, τα καύσιμα κινήσεως, τις ιλύες καθαρισμού λυμάτων και από χημικά προϊόντα όπως τα PCB και η PCP, έχουν υπαχθεί στη Γερμανία σε κανονιστικές ρυθμίσεις. Έχει επίσης συναφθεί συμφωνία αυτοπεριορισμού για τον έλεγχο των επιπέδων διοξινών στις βιομηχανικές συσκευασίες που χρησιμοποιούνται για τα υγρά τρόφιμα.

Οι πιο πρόσφατες πρωτοβουλίες αφορούν τον έλεγχο όλων των χημικών προϊόντων που αποτελούν πηγή διοξινών (Gefahrstoff) και τη διατύπωση της έννοιας των «απαλλαγμένων από την ρύπανση που προκαλούν οι διοξίνες εδαφών». Σήμερα μελετώνται τρόποι περιορισμού των εκπομπών διοξινών που οφείλονται στη μεταλλουργία, στις εγκαταστάσεις ανακύκλωσης αποβλήτων και στη βιομηχανία χαρτοπολτού.

Σύμφωνα με ορισμένους υπολογισμούς το παραπάνω νομοθετικό πρόγραμμα αναμένεται να οδηγήσει σε μείωση των εκπομπών διοξινών το 2 000 στο ένα δέκατο του επιπέδου του 1991. Κατά τους ίδιους υπολογισμούς, προβλέπεται ότι η PCP από τις χρήσεις του παρελθόντος θα είναι υπεύθυνη για το ένα τρίτο του συνόλου των σημερινών εκπομπών διοξινών.

Τέλος, αν επιτρεπόταν πάλι η χρήση της PCP στη Γερμανία, θα διακυβεύονταν τα πρώτα αποτελέσματα των μέτρων που έλαβε η χώρα, λόγω των νέων εκπομπών από τα εργοστάσια που χρησιμοποιούν PCP για την επεξεργασία του ξύλου και κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων καθώς και από τα προϊόντα που θα κυκλοφορούσαν εκ νέου στη γερμανική αγορά.

Επιπλέον, η συνακόλουθη άνοδος του επιπέδου των διοξινών θα συνεπαγόταν σημαντική οικονομική επιβάρυνση. Οι νέες αυτές εκπομπές θα υπονόμευαν το πρόγραμμα περιορισμού των διοξινών, το οποίο έχει τεθεί σε εφαρμογή για τους αποτεφρωτήρες αστικών απορριμμάτων και έχει κοστίσει περισσότερο από 400 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα. Θα ετίθετο επίσης σε κίνδυνο η χρήση στη γεωργία 50 εκατομμυρίων τόνων ιλύων καθαρισμού λυμάτων.

Για τους λόγους που αναφέρθηκαν ανωτέρω η Επιτροπή θεωρεί ότι το αίτημα των γερμανικών αρχών να διατηρηθούν σε ισχύ οι εθνικές διατάξεις για την PCP αντί της οδηγίας 91/173/ΕΟΚ, δικαιολογείται από τις ειδικές συνθήκες που επικρατούν στη Γερμανία ως προς την προστασία της υγείας και του περιβάλλοντος. Η Επιτροπή είναι ακόμη της γνώμης ότι, όπως προκύπτει από τα προαναφερόμενα, οι διατάξεις αυτές πρέπει να θεωρηθούν αναγκαίες και, ταυτόχρονα, καθόλου δυσανάλογες προς τους επιδιωκόμενους στόχους.

(8) **Εξακρίβωση της αμεροληψίας των εξεταζόμενων εθνικών μέτρων**

Η παγκόσμια παραγωγή PCP κυμαίνεται από 25 000 έως 30 000 τόνους ετησίως. Η Γερμανία δεν παράγει πλέον PCP ούτε υπάρχει πλέον κοινοτική παραγωγή αυτής της ουσίας, από τότε που η εταιρεία Rh-

öne-Poulenc διέκοψε τις δραστηριότητές της στον τομέα αυτό, το 1992. Το 1978, η πρώτη εταιρεία παραγωγής PCP στην Ευρώπη ήταν η γερμανική Dynamit Nobel, της οποίας η παραγωγή έφθανε τους 4 503 τόνους. Το 1985 όμως, μετά από διαπραγματεύσεις με τις δημόσιες αρχές, οι επιχειρήσεις που ανήκαν στη γερμανική ένωση κατασκευαστικών προϊόντων προστασίας του ξύλου έπαυσαν να χρησιμοποιούν PCP. Σήμερα, οι μεγάλες επιχειρήσεις παραγωγής PCP είναι αμερικανικές. Η χρήση στην Ευρώπη καλύπτεται αποκλειστικά από εισαγωγές.

Στη μελέτη του γερμανικού οργανισμού περιβάλλοντος (Umweltbundesamt), η οποία δημοσιεύθηκε το 1992 και αφορούσε ένα μέρος της χημικής βιομηχανίας της πρώην Δυτικής Γερμανίας, προσδιορίζονται 250 παραγωγοί άνω των 1 000 παρασκευασμάτων για την επεξεργασία του ξύλου, στα οποία φαίνεται να χρησιμοποιούνται περισσότερες από 75 διαφορετικές χημικές ουσίες. Στην επεξεργασία του ξύλου χρησιμοποιούνταν συνολικά 47 000 τόνοι αυτών των παρασκευασμάτων ετησίως, συμπεριλαμβανομένων 17 000 τόνων κρεοσώτου. Η αξία των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ της πρώην Δυτικής Γερμανίας και άλλων χωρών στον τομέα των παρασκευασμάτων για την επεξεργασία του ξύλου θεωρείται ασήμαντη ενώ κάθε χρόνο εισάγονταν σε αυτό το τμήμα της Γερμανίας περίπου 1 000 τόνοι των συγκεκριμένων προϊόντων.

Η γερμανική νομοθεσία ισχύει αδιακρίτως για όλα τα προϊόντα που περιέχουν PCP, είτε εγχώρια είτε εισαγόμενα. Η Επιτροπή ουδέποτε δέχθηκε καταγγελίες σε σχέση με τη νομοθεσία αυτή. Παρά το γεγονός ότι, όταν ζητήθηκε η γνώμη των κρατών μελών, ορισμένα εξέφρασαν ανησυχίες όσον αφορά τις πιθανές επιπτώσεις του γερμανικού μέτρου στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, δεν δόθηκαν αριθμητικά στοιχεία ούτε ανάλυση των επιπτώσεων στους κλάδους της οικονομίας που θεωρείται ότι θίγονται από τη γερμανική νομοθεσία, όπως βιομηχανία δέρματος, κλωστοϋφαντουργία κ.λπ. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής απευθύνθηκαν σε διάφορες ευρωπαϊκές ομοσπονδίες βιομηχανικών επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν μεγάλες ποσότητες PCP αλλά οι πληροφορίες που συγκέντρωσαν δεν στοιχειοθετούν παρεμπόδιση των συναλλαγών. Στην περίπτωση της βιομηχανίας ξύλου, η απαγόρευση της PCP δεν φαίνεται να επιφέρει αλλαγές στο εμπόριο των αντιστοίχων προϊόντων, δεδομένου ότι το χρησιμοποιούμενο ξύλο υποβάλλεται σε κατεργασία με άλλα προϊόντα.

(9) **Εξακρίβωση της απουσίας συγκεκριμένου περιορισμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών από τις εξεταζόμενες εθνικές διατάξεις.**

Σκοπός της έννοιας αυτής, που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 100 Α παράγραφος 4, είναι να αποτρέψει την παρεκτροπή των περιορισμών που βασίζονται στα κριτήρια του προηγούμενου εδαφίου, ώστε να μην αποτελούν στην πραγματικότητα μέτρα οικονομικής σκοπιμότητας, δηλαδή μέτρα που λαμβάνονται είτε για την παρεμβολή εμποδίων στις εισαγωγές προϊόντων προέλευσης άλλων κρατών μελών είτε για έμμεση προστασία της εθνικής παρα-

γωγής ενός προϊόντος. Η Επιτροπή όμως κρίνει ότι, τόσο από τα πραγματικά στοιχεία όσο και από την ανάλυση όλων των συνθηκών υπό τις οποίες θεσπίστηκαν αυτές οι διατάξεις, δεν μπορεί να συναχθεί τέτοιο συμπέρασμα.

Η Γερμανία πράγματι δεν έχει ιδιαίτερο όφελος από την ανάπτυξη, την παραγωγή ή τις εξαγωγές υποκαταστάτων της PCP, το αντίθετο μάλιστα, αν εξεταστεί π.χ. η περίπτωση του κρεσώτου που προαναφέρθηκε. Με τον κανονισμό της 14ης Οκτωβρίου 1993 απαγορεύθηκε η διάθεση κρεσώτου στη αγορά ενώ η Γερμανία ήταν ο μεγαλύτερος παραγωγός κρεσώτου στον κόσμο. Οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της Γερμανίας και των υπολοίπων κρατών μελών ως προς την PCP που χρησιμοποιείται στον κλάδο της επεξεργασίας ξύλου, δεν φθάνουν σε σημαντικό ύψος.

Οι εισαγωγές PCP στο σύνολο της Κοινότητας δεν υπερβαίνουν, κατά τις επιχειρήσεις των οποίων ζητήθηκε η γνώμη, τους 1 200 τόνους ετησίως, ποσότητα μετριότατη. Καθώς η PCP είναι πολύ φθηνό προϊόν, η αξία της σχετικής αγοράς είναι αμελητέα. Αν ληφθούν υπόψη η έλλειψη αγοράς για το προϊόν αυτό στη Γερμανία, όπως επίσης σε όλες τις σκανδιναβικές χώρες και στην Αυστρία και η χαμηλή αξία του, οι επιπτώσεις στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές είναι στην πράξη μηδενικές.

IV

Η Επιτροπή, εκτιμώντας τους κινδύνους για την υγεία και το περιβάλλον που περιγράφονται στην έκθεση του εμπειρογνώμονα, ζητήθηκε να συνταχθεί έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας και τις δυνατότητες υποκατάστασης της PCP, με βάση την οποία θα εξετάσει, πριν από το τέλος του έτους, το ενδεχόμενο να προτείνει την πλήρη απαγόρευση της PCP.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω εκτιμήσεων, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εθνικές διατάξεις που κοινοποιήθηκαν από τις γερμανικές αρχές κατ' εφαρμογή του άρθρου 100 Α παράγραφος 4:

- πρέπει να θεωρηθεί ότι δικαιολογούνται βάσει των λόγων που αναφέρονται στο άρθρο 36 της συνθήκης ΕΚ καθώς και αυτών που συνδέονται με την προστασία του περιβάλλοντος, και ότι είναι απαραίτητες σε σχέση με τους λόγους αυτούς και ότι, τέλος, δεν είναι δυσανάλογες προς τους επιδιωκόμενους στόχους,
- δεν αποτελούν μέσο αυθαίρετων διακρίσεων και
- δεν αποτελούν συγκεκριμένο περιορισμό του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών.

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή έχει θετικούς λόγους να κρίνει ότι μπορούν να επιδεδιωθούν.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Επιβεβαιώνονται οι διατάξεις του Pentachlorphenolverbotsverordnung (κανονισμός για την απαγόρευση της πενταχλωροφαινόλης) της 12ης Δεκεμβρίου 1989 που κοινοποιήθηκε από τη Γερμανία, όπως κωδικοποιήθηκε με τους κανονισμούς της 26ης Οκτωβρίου 1993 και της 14ης Οκτωβρίου 1993.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση αλευθύνεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Βρυξέλλες, 14 Σεπτεμβρίου 1994.

Για την Επιτροπή

Martin BANGEMANN

Μέλος της Επιτροπής